

Sammenfattende redegørelse for miljøvurdering af bekendtgørelse om en energipark ved Svoldrup Kær i Vesthimmerland Kommune

Baggrund

Plan- og Landdistriktsstyrelsen har i samarbejde med relevante statslige myndigheder, landets kommuner og VE-branchen identificeret en række potentielle arealer til energiparker rundt om i Danmark. Det er arealer, der er indmeldt af kommuner og virksomheder. Energiparkerne udpeges i bekendtgørelser med ophæng i Lov om statsligt udpegede energiparker (Lov nr. 614 af 11. juni 2024). Et af de potentielle arealer ligger ved Svoldrup Kær i Vesthimmerlands Kommune, og Plan- og Landdistriktsstyrelsen har igangsat en proces med at udarbejde en bekendtgørelse til at udpege arealet til en energipark. Udkast til bekendtgørelse om en energipark ved Svoldrup Kær i Vesthimmerlands Kommune fastlægger rammer for projekter, der er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2 punkt 3a. Udkastet til bekendtgørelsen er derfor omfattet af miljøvurderingspligt.

Udkast til bekendtgørelse om en energipark ved Svoldrup Kær i Vesthimmerlands Kommune fastsætter, at et areal ved Svoldrup Kær er en energipark, og at den er udpeget med henblik på at fremme opstilling af vindmøller og solcelleanlæg samt etablering af tilknyttede anlæg i form af Power-to-X anlæg og anden erhvervsmæssig bebyggelse. Udkast til bekendtgørelse inddeler det foreslået udpegede areal i to delområder. Delområde 1 udlægges til opstilling af vindmøller og solcelleanlæg, mens delområde 2 udlægges til etablering af tilknyttede anlæg i form af Power-to-X anlæg og anden erhvervsmæssig bebyggelse. Det foreslået udpegede areal udgør samlet cirka 1.350 hektar, og benyttes i dag overvejende til landbrug.

Med baggrund i lov om statsligt udpegede energiparker skaber udkast til bekendtgørelse om en energipark ved Svoldrup Kær bedre rammer for opstilling af solcelleanlæg og vindmøller samt etablering af tilknyttede anlæg i form af Power-to-X anlæg og anden erhvervsmæssig bebyggelse i området. Konkret medfører udpegningen af et område som energipark en række lempelser af krav fra gældende lovgivning.

I henhold til miljøvurderingslovens § 13 stk. 2 skal myndigheden udarbejde en sammenfattende redegørelse for:

- 1) hvordan miljøhensyn er integreret i planen eller programmet
- 2) hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning
- 3) hvorfor den godkendte eller vedtagne plan eller det godkendte eller vedtagne program er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der har været behandlet
- 4) hvordan myndigheden vil overvåge de væsentlige indvirkninger på miljøet af planen eller programmet.

De fire punkter behandles i det nedenstående.

Integration af miljøhensyn i bekendtgørelsen

Det er Plan- og Landdistriktsstyrelsens (herefter PLST) vurdering, at udarbejdelsen af miljørapporten i forbindelse med udarbejdelsen af bekendtgørelsen for en energipark ved Svoldrup Kær har medvirket til, at relevante miljømæssige forhold er blevet afklaret tilstrækkeligt i løbet af processen, samt at miljørapportens konklusioner har bidraget til at sikre, at bekendtgørelsen ikke strider mod nationale miljømæssige interesser.

Miljørapporten har vurderet sandsynlige miljøpåvirkninger ved realisering af bekendtgørelsen ud fra et detaljeringsniveau, der modsvarer bekendtgørelsens detaljeringsniveau. Bekendtgørelsen indeholder ikke bestemmelser om placering, type, højde, ydre fremtræden, mv. af solcelleanlæg eller om adgang, hegn, korridorer eller andre bestemmelser om området. Disse forhold fastlægges i den efterfølgende kommunale planlægning eller i den konkrete projektudvikling. Miljørapporten af bekendtgørelsen er derfor foretaget på et overordnet niveau ud fra eksisterende viden.

Vurderingen af væsentlighed af de enkelte miljøpåvirkninger tager udgangspunkt i et nationalt perspektiv i forhold til, om placeringen af en energipark ved Svoldrup Kær må forventes at stride imod nationale interesser og om de sandsynlige konsekvenser forventes at være mere omfattende end andre potentielle placeringer i Danmark. Vurderingen vil derfor tage udgangspunkt i, om der er særlige lokale miljømæssige værdier, som påvirkes i en grad, der set i et nationalt perspektiv gør området uegnet til placering af en energipark.

Miljørapporten konkluderer, at det udpegede areal ved Svoldrup Kær ud fra nationale interesser, er et fornuftigt sted at etablere en energipark, og at realiseringen af en energipark ved Svoldrup Kær vil medføre en fremgang i vedvarende energiproduktion i Vesthimmerland Kommune. Miljørapporten viser samtidig, at realiseringen forventes at medføre en række sandsynlige negative påvirkninger, som blandt andet vil afhænge af den konkrete energiparks udformning, størrelse og placering inden for det udpegede areal. Det er især landskab, kulturarv, luft, natur, materielle goder, befolkning og menneskers sundhed, som sandsynligvis vil blive påvirket negativt. Det fulde overblik er vist i tabel 1.

Når der den efterfølgende kommunale planlægning og projektudvikling fastlægges mere konkrete rammer og detaljer om energiparken, vil der være krav om mere detaljerede miljøvurderinger. I den sammenhæng kan det vise sig, at miljøpåvirkninger fra energiparken kan være væsentlige, selvom de ikke er vurderet væsentlige ud fra bekendtgørelsens rammer. Miljørapporten for bekendtgørelsen er derfor ikke en garanti for, at der ikke senere i processen kan vise sig at være u hensigtsmæssige miljøpåvirkninger.

Tabel 1. Oversigt over de sandsynlige påvirkninger på de enkelte miljøemner ved realisering af udkast til bekendtgørelse.

Miljøparameter	Sandsynlig påvirkning
Landskab	
Ændring af landskabets karakter	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning af beskyttelseslinjer	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning af kulturhistoriske landskabs-elementer	Ikke-væsentlig, begrænset negativ
Kulturarv	
Påvirkning af skjulte fortidsminder indenfor kulturarvsarealer	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning af beskyttede sten- og jorddiger	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Jordarealer og jordbund	
Jordarealer	Ikke-væsentlig, begrænset negativ

Jordbund og PFAS-forurening fra solcelleanlæg	Ikke-væsentlig, begrænset negativ
Lavbundslande og muligheder for at realisere vådområder	Ikke-væsentlig, begrænset negativ
Luft	
Påvirkning af luftkvalitet	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning af luft i forhold til lugt	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Klima	
Klimapåvirkning	Væsentlig positiv
Vand herunder vandområder*	
Påvirkning af vandløb	Ikke risiko for forringelse af tilstand Ikke risiko for at hindre målopfyldelse
Påvirkning af kystvande	Ikke risiko for forringelse af tilstand Ikke risiko for at hindre målopfyldelse
Påvirkning af grundvand	Ikke risiko for forringelse af tilstand Ikke risiko for at hindre målopfyldelse
Påvirkning af drikkevand	Ukendt
Biologisk mangfoldighed herunder Natura 2000, bilag IV-arter og fugle**	
Natura 2000-område N30 'Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, Skravad Bæk'	Væsentlig påvirkning kan afvises
Natura 2000-område N15 'Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal'	Væsentlig påvirkning kan afvises
Påvirkning af bilag IV-arter	Potentiel men ukendt påvirkning
Påvirkning af beskyttede naturtyper (herunder også fredskovsarealer)	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning af øvrige fredede arter	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning af økologiske forbindelser og særlige naturbeskyttelsesinteresser	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Materielle goder	
Påvirkning af ejendomsværdi	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning af husdyrbrug	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Befolkning og menneskers sundhed	
Påvirkning som følge af lys, refleksioner og skyggekast	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning af beskæftigelse	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning i forhold til trafiksikkerhed	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Påvirkning som følge af lugt	Ikke-væsentlig, begrænset negativ
Påvirkning af rekreative muligheder	Ikke-væsentlig, begrænset negativ
Påvirkning af stressniveau fra støj	Ikke-væsentlig, moderat negativ
Større menneskeskabte og naturskabte katastroferisici og ulykker	
Risiko for større ulykker og katastrofer	Ikke-væsentlig, begrænset negativ

* Vurderingen af målsatte vandforekomster følger regelsættet i EU's vandrammedirektiv. Opsummeringen af vurderingen af vandforekomster skal ses i forhold til begrænsninger i viden og antagelser beskrevet i miljørapporten.

** Vurderingen af Natura 2000-områder, fuglebeskyttelsesområder, og bilag IV følger regelsættet i EU's habitatdirektiv. Udover miljørapporten henvises til væsentlighedsvurderingen.

Vurderingen af bekendtgørelsens påvirkninger omfatter vurdering af kumulative påvirkninger, og det er især realiseringen af andre energiparker i området, som kan have en kumulativ virkning med energiparken ved Svoldrup Kær. De kumulative påvirkninger af miljøemner er medtaget i vurderingen af miljøemner vist i tabel 1.

Behandling af miljørapporten og udtalelser fra offentlighedsfasen

Miljørapportens konklusioner og udtalelser fra offentlighedsfasen har indgået i udarbejdelsen af de endelige formuleringer af bekendtgørelsen. Høringssvar relateret til bekendtgørelsen er behandlet i et særskilt høringsnotat, som vil være tilgængelig på høringsportalen.dk. I det følgende gennemgås de høringssvar, som omhandler miljørapporten.

Høringssvarene fra borgere og lokale organisationer udtrykker en række bekymringer relateret til de sandsynlige påvirkninger af lokalområdet, der er beskrevet i miljørapporten. Bekymringerne omfatter risiko for forurening af grundvand og vandløb, især fra biogasanlæg og Power-to-X-processpildevand, lugt- og støjgener fra biogasanlæg, støj fra vindmøller og tung trafik, påvirkning af biodiversitet, natur og landskab, trafikbelastning, slid på lokale veje og fald i ejendomsværdier.

PLST kvitterer for en række opmærksomhedspunkter og oplysninger om konkrete påvirkninger af lokale forhold i høringssvarene, som ikke ændrer ved konklusionerne i miljørapporten af bekendtgørelsens overordnede rammer for energiparken, men som skal håndteres i den efterfølgende planlægning og tilhørende miljøvurderinger.

Erhvervsflyvningens Sammenslutning påpeger i deres høringssvar, at størrelsen og højden af vindmøllerne er en væsentlig faktor i vurderingen af luftfartssikkerheden, og at der bør være en beskrivelse af muligt kommende flyveaktiviteter under dårlige vejrforhold under anvendelse af GPS landingsprocedurer.

PLST kvitterer for opmærksomhedspunkterne i høringssvaret og anerkender, at muligt kommende flyveaktiviteter under anvendelse af GPS landingsprocedurer kan blive et vigtigt element i den kommende planlægning og projektudvikling for energiparken, afhængigt af placeringen af vindmøllerne i forhold til Vesthimmerlands Flyveplads.

Viborg Stift bemærker i deres høringssvar, at dens endelige stillingtagen til energiparkens påvirkninger af kirker i området afhænger af placering af vindmøllerne mv. i området. Høringssvaret har især fokus på påvirkninger af indsynet til Vester Hornum og Ulstrup kirker i den nordlige del af energiparken.

PLST forudsætter, at der i det videre arbejde tages hensyn til påvirkninger af indsynet til kirkerne.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø bemærker i deres høringssvar, at den udarbejdede væsentlighedsvurdering er tilstrækkelig, da der ikke foreligger et konkret projekt, og at målsatte vandløb, søer og grundvandsforekomster vurderes at være belyst tilstrækkeligt. Styrelsen påpeger samtidig på en række opmærksomhedspunkter til den efterfølgende planlægning og projektudvikling.

Vesthimmerlands Kommune bidrager i deres høringssvar med en række lokale oplysninger om blandt andet påvirkningsafstand for lugt fra biogas, kapacitetsforhold på konkrete veje, lavbundsprojekter under udvikling, og data om artsregistreringer. Kommunen argumenterer derudover for andre vurderinger af påvirkningerne af blandt andet biogas, vandforbrug til Power-to-X, hydrologiske konsekvenser af solcelleprojekter og beskyttede diger.

PLST kvitterer for oplysningerne og anerkender, at kommunen på et tidligt tidspunkt i udviklingen af en energipark i området har stor opmærksomhed på miljøpåvirkninger. PLST bemærker, at miljørapportens vurderinger af væsentlighed af de enkelte miljøpåvirkninger tager udgangspunkt i et nationalt perspektiv i forhold til, om placeringen af en energipark ved Svoldrup Kær må forventes at stride imod nationale interesser og om de sandsynlige konsekvenser forventes at være mere omfattende end andre potentielle placeringer i Danmark. Kommunens oplysninger og argumentationer for andre væsentlighedsvurderinger er derfor relevante i den efterfølgende planlægning, hvor kommunen ud fra mere konkrete rammer og forventninger til energiparkens design vil have bedre muligheder for konkrete vurderinger af de påvirkninger, kommunen peger på i høringssvaret.

Greenpower Denmark, Byggeskadebogen, Erhvervsstyrelsen, Sikkerhedsstyrelsen, Forsvaret, Beredskabsstyrelsen, Trafikstyrelsen og Energistyrelsen har i deres høringssvar ingen bemærkninger relateret til vurderingerne i miljørapporten.

Det er Plan- og Landdistriktsstyrelsens vurdering, at høringssvarene ikke giver anledning til at ændre miljørapporten. Den endelige version af miljørapporten kan findes på eahub.miljoportal.dk.

Behandling og vurdering af alternativer

I miljørapporten sammenlignes de sandsynlige påvirkningerne ved realiseringen af bekendtgørelsen for en energipark ved Svoldrup Kær med den forventede udvikling, hvis en energipark ikke realiseres. Det kaldes 0-alternativet eller referencescenariet. Der har ikke været behandlet eller vurderet andre alternativer.

Hvis der ikke etableres en energipark, vil der ikke ske samme fremgang i vedvarende energiproduktion i Vesthimmerland Kommune, og der vil ikke være samme bidrag til erhvervsudviklingen lokalt. I stedet vil lokalområdet fortsætte sin udvikling indenfor de nuværende planmæssige rammer og den generelle samfundsudvikling i området. Det vil i overvejende grad være landbrugsdrift.

Sammenlignet med 0-alternativet, vurderes bekendtgørelsen at tilvejebringe de politisk ønskede bidrag til at reducere drivhusgasudledningen.

Overvågning af væsentlige indvirkninger på miljøet

Ifølge miljøvurderingsloven skal der oplystes et overvågningsprogram af de væsentlige indvirkninger på miljøet.

I miljørapporten er det udelukkende den sandsynlige positive påvirkning af klimaet, der vurderet væsentlig, og det vurderes, at overvågning af bekendtgørelsens sandsynlige væsentlige indvirkninger på klimaet vil ske som led i Energistyrelsens opgørelser over vedvarende energiproduktion i Danmark. Der etableres derfor ikke en særskilt overvågning af bekendtgørelsens sandsynlige væsentlige indvirkninger.

Der kan i den efterfølgende kommunale planlægning og tilladelse til projekter vise sig behov for anden overvågning.

Konklusion

Den sammenfattende redegørelse afslutter processen med at miljøvurdere bekendtgørelsen om en energipark ved Svoldrup Kær i Vesthimmerland Kommune. Redegørelsen har vist, at miljøvurderingen har været en del af formuleringen af bekendtgørelsen, herunder hvorledes indkomne høringssvar er taget i betragtning.